

Reclassering Nederland
Landelijk Kantoor
Bestuursondersteuning
Vivaldiplantsoen 100
3533 JE Utrecht
Postbus 8215
3503 RE Utrecht
(T) 088-8041000
(I) www.reclassering.nl

Aan Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid van de Eerste Kamer
Van Johan Bac – algemeen directeur Reclassering Nederland
Datum 3 juni 2021
Onderwerp Wet uitbreiding taakstrafverbod (35.528)

Momenteel buigt uw commissie zich over de Wet uitbreiding taakstrafverbod. Met dit *position paper* draagt Reclassering Nederland graag bij aan de behandeling van deze wet in de Eerste Kamer. Zeker ook omdat er principiële bezwaren bestaan tegen het wetsvoorstel. De noodzaak voor deze wetswijziging wordt sterk betwijfeld door zowel wetenschap, [rechtspraak](#), [advocatuur](#) als [reclassering](#). Ook de [Raad van State](#) bleek kritisch.

pleidooi voor de rechtsstaat

Tegen de achtergrond van de rellen rondom de avondklok werd de Wet uitbreiding taakstrafverbod op 2 februari 2021 aangenomen door de Tweede Kamer. Het sentiment was begrijpelijk, de structurele gevolgen van deze uitbreiding zijn echter groot; de wet zet een onwenselijke ontwikkeling door. De rechter wordt verder beperkt in zijn vrijheid om een passende straf op te leggen en effectieve straffen en combinaties van straffen worden geschrapt van het palet. Dat schaadt de rechtsstaat. En de veiligheid van de samenleving.

Van 'investeren in een weerbare rechtsstaat' tot 'de juiste bevoegdheden voor justitie en politie' en 'stabiele meerjarige budgetten'. Vrijwel alle politieke partijen hebben in hun verkiezingsprogramma's een versterking bepleit van de rechtsstaat. Het is dan ook ongewenst en niet in lijn met deze breed gedeelde ambitie dat rechters juist de vrijheid wordt ontnomen om de meest passende straf, of combinatie van straffen, op te leggen. Een onnodige beperking.

Sterke rechtsstaat

Reclassering Nederland hecht waarde aan een sterke rechtsstaat. Dat betekent ook dat de rechter maatwerk moet kunnen leveren en de omstandigheden van het individuele geval mee moet kunnen wegen bij het nemen van een beslissing over een passende straf.

Slim en effectief straffen

Korte gevangenisstraffen zijn weinig effectief. Werkgestraften gaan 47 procent minder vaak opnieuw in de fout dan mensen die een korte detentie uitzitten. Het reëel te verwachten effect van het wetsvoorstel is dus contrair aan het beoogde effect: een onveiligere samenleving. Een veilige samenleving is immers gebaat bij straffen die recht doen aan de impact die een delictpleger op zijn slachtoffer of

de maatschappij heeft gehad én die voorkomen dat een delict opnieuw wordt gepleegd en er nieuwe slachtoffers vallen. Dat vraagt om slim en effectief straffen. Streng straffen is goed, [slim straffen](#) is beter.

Deur op een kier

Werken aan gedragsverandering en inzicht geven in het leed dat is aangedaan of de schade die is berokkend. Dat is effectief om herhaling te voorkomen. Een voorwaardelijke straf met reclasseringstoezicht en de werkstraf, bieden deze mogelijkheid. Soms is een combinatie van deze straffen het meest effectief. Een combinatie die echter bij de introductie van het taakstrafverbod in 2012 is uitgesloten en door rechters wordt gemist, zo bleek uit de [evaluatie](#) van de wet in 2017. Helaas leidde dat niet tot reparatie van de wet op dit punt, maar ligt inmiddels juist een verdere uitbreiding van het verbod op tafel. Met de deur op een gevaarlijke kier om de taakstraf voor steeds meer delicten of delicten tegen specifieke slachtoffers te verbieden. Het zet de deur open voor een verdere inperking van de rechter om een passende straf op te leggen. Dat baart Reclassering Nederland zorgen.

Veilig werken in publiek domein

Dat je veilig moet kunnen werken in het publieke domein, dat je je handen af moet houden van agenten en ambulancebroeders, daar is iedereen het over eens. Ook de medewerkers van de reclassering vervullen een publieke taak en weten wat het is om in de frontlinie te opereren. Een veilige werkomgeving creëer je echter niet door geweld tegen medewerkers met een publieke taak altijd te bestraffen met een gevangenisstraf. Juist maatwerk bij het opleggen van de straf maakt dat nieuwe delicten worden voorkomen. Daarom een oproep aan de leden van uw Kamer om te stemmen vóór een evenwichtige rechtsstaat.

reacties & media

Johan Bac, algemeen directeur Reclassering Nederland, in de Volkskrant op 31 januari 2021: *'Ik ben een beetje allergisch voor de kortzichtige opvatting dat taakstraffen niets meer zijn dan een dagje schoffelen. Werkgestraften gaan niet op hun kont zitten in een cel, maar zetten zich in voor de samenleving.'* En: *'Vooropgesteld: elke vorm van geweld tegen mensen met een publieke taak is onacceptabel. Ook onze medewerkers hebben te maken met geweld. Soms is alleen een celstraf passend en [dat zien rechters ook](#) (...).'*

Henk Naves, voorzitter van de Raad voor de rechtspraak in hetzelfde artikel: *'(...) Ik wijs, heel voorzichtig, op een inconsequentie van de Tweede Kamer. Kijk nou naar de toeslagenaffaire: dat debacle heeft ons geleerd dat je elk individueel geval toegesneden op z'n eigen merites moet beoordelen. Met dit wetsvoorstel geven de initiatiefnemers een tegengesteld signaal. Zij zeggen: rechter, ik beperk jouw mogelijkheden om maatwerk te leveren. Eerlijk gezegd kan ik die redenering niet volgen, en dan druk ik me nog voorzichtig uit.'*

De [Raad voor de rechtspraak](#) liet van zich horen, evenals de [advocatuur](#). Maar ook buiten de strafrechtketen werd kritisch gereageerd op de uitbreiding van het taakstrafverbod. In columns, artikelen en uitzendingen. Zoals door de hoofdredacteur van het [Algemeen Dagblad](#) en in het televisieprogramma [Zondag met Lubach](#). Ook de uitzending van [Medialogica](#) uit 2012, over de beeldvorming die leidde tot het taakstrafverbod, is het bekijken waard.